EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Dokument ze zasedání

16. 3. 2009 B6-0142/2009

NÁVRH USNESENÍ,

který na základě otázek k ústnímu zodpovězení B6-0206/2009 a B6-0205/2009

v souladu s čl. 108 odst. 5 jednacího řádu

předkládá Christofer Fjellner

za Výbor pro mezinárodní obchod,

o uzavření prozatímní dohody o hospodářském partnerství mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Ghanou na straně druhé

B6-0142/2009

Usnesení Evropského parlamentu o prozatímní dohodě o hospodářském partnerství mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Ghanou na straně druhé

Evropský parlament,

– s ohledem na svá usnesení ze dne 25. září 2003 o páté ministerské konferenci Světové obchodní organizace (WTO) v Cancúnu[1], ze dne 12. května 2005 o hodnocení jednacího kola v Dohá po rozhodnutí Generální rady WTO ze dne 1. srpna 2004[2], ze dne 1. prosince 2005 o přípravách šesté ministerské konference Světové obchodní organizace v Hongkongu[3], ze dne 23. března 2006 o dopadu dohod o hospodářském partnerství (EPA) na rozvoj[4], ze dne 4. dubna 2006 o hodnocení jednacího kola z Dohá po konání ministerské konference WTO v Hongkongu[5], ze dne 1. června 2006 o obchodu a chudobě: navrhování obchodních politik pro co největší přínos obchodu při snižování chudoby[6], ze dne 7. září 2006 o přerušení jednání o rozvojové agendě z Dohá[7], ze dne 23. května 2007 o dohodách o hospodářském partnerství[8], ze dne 12. prosince 2007 o dohodách o hospodářském partnerství[9] a ze dne 5. června 2008 o návrhu nařízení Rady o uplatňování systému všeobecných celních preferencí pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 552/97, č. 1933/2006 a nařízení Komise (ES) č. 964/2007 a č. 1100/2006[10],

– s ohledem na prozatímní dohodu o hospodářském partnerství mezi Ghanou na jedné straně a Evropským společenstvím na straně druhé,

– s ohledem na dohodu o partnerství mezi členy skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsanou v Cotonou dne 23. června 2000 (dohoda z Cotonou),

– s ohledem na závěry Rady ve složení pro obecné záležitosti a vnější vztahy z dubna roku 2006, října roku 2006, května roku 2007, října roku 2007, listopadu roku 2007, května roku 2008 a listopadu roku 2008,

---

[1] Úř. věst. C 77 E, 26.3.2004, s. 393.
[2] Úř. věst. C 92 E, 20.4.2006, s. 397.
[3] Úř. věst. C 285 E, 22.11.2006, s. 126.
[4] Úř. věst. C 292 E, 1.12.2006, s. 121.
[5] Úř. věst. C 293 E, 2.12.2006, s. 155.
[6] Úř. věst. C 298 E, 8.12.2006, s. 261.
[7] Úř. věst. C 305 E, 14.12.2006, s. 244.
[8] Úř. věst. C 102 E, 24.4.2008, s. 301.
[9] Úř. věst. C 323 E, 18.12.2008, s. 361.
[10] Přijaté texty, P6_TA(2008)0252.

– s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 23. října 2007 o dohodách o hospodářském partnerství (KOM(2007)0635),

– s ohledem na Všeobecnou dohodu o clech a obchodu (GATT), především na článek XXIV této dohody,

– s ohledem na prohlášení ministrů přijaté dne 18. prosince 2005 na šesté ministerské konferenci Světové obchodní organizace v Hongkongu,

– s ohledem na zprávu a doporučení pracovní skupiny pro podporu a rozvoj obchodu, která byla přijata Generální radou WTO dne 10. října 2006,

– s ohledem na Deklaraci tisíciletí OSN ze dne 8. září 2000, která vymezuje rozvojové cíle tisíciletí jako kritéria stanovená celým mezinárodním společenstvím s cílem odstranit chudobu,

– s ohledem na sdělení z Gleneagles vydané dne 8. července 2005 skupinou G8 v Gleneagles,

– s ohledem na prohlášení ministrů přijaté dne 14. listopadu 2001 na čtvrté ministerské konferenci Světové obchodní organizace v Dohá,

– s ohledem na čl. 108 odst. 5 v souvislosti s čl. 103 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že obchodní vztahy mezi Evropskou unií a státy AKT platné do 31. prosince 2007, které zemím AKT udělovaly přednostní přístup na trhy EU na nereciprocním základě, neodpovídaly pravidlům WTO,

B. vzhledem k tomu, že dohody EPA jsou slučitelné s pravidly WTO a jejich cílem je posílit regionální integraci a podpořit postupné začleňování ekonomik států AKT do světového hospodářství, a tím napomoci jejich udržitelnému sociálnímu a hospodářskému rozvoji a přispět k obecnému úsilí o odstranění chudoby v těchto státech,

C. vzhledem k tomu, že pravidla WTO od zemí, které podepsaly dohody EPA, nevyžadují, aby přijímaly závazky, pokud jde o liberalizaci v oblasti služeb, investic, zadávání státních zakázek, práv duševního vlastnictví, hospodářské soutěže, usnadnění trhu, ochrany údajů, pohybu kapitálu nebo daňové správy, že jednání o těchto záležitostech by se měly konat pouze tehdy, pokud k tomu jsou svolné obě strany; vzhledem k tomu, že cílů posílení rozvoje a snížení chudoby obsažených v dohodách EPA je třeba dosahovat prostřednictvím postupné a řádně řízené liberalizace obchodu založené na měřítkách rozvoje, jež mohou hrát roli při podpoře diverzifikace trhu, hospodářského růstu a rozvoje,

D. vzhledem k tomu, že v závěrech z jednání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC), které se konalo ve dnech 26. – 27. května 2008, je vyzdvižena potřeba pružného přístupu spolu s potřebou zajištění odpovídajícího pokroku a že je zde obsažena výzva adresovaná Komisi, aby využila veškeré pružnosti a asymetrie, kterou umožňují pravidla WTO, s cílem zohlednit rozdílné potřeby a úroveň rozvoje jednotlivých zemí a regionů AKT,

E. vzhledem k tomu, že dřívější systémy obchodních preferencí nedokázaly přispět k významnému zlepšení hospodářské situace v těchto zemích,

F. vzhledem k tomu, že „prozatímní“ dohody o hospodářském partnerství jsou dohodami o obchodu se zbožím, jež mají za cíl zabránit narušení obchodu zemí AKT s Unií, a že by měly být vnímány jako dočasné řešení, zatímco pokračují jednání o uzavření komplexní dohody EPA s celým regionem západní Afriky,

G. vzhledem k tomu, že obchodní pravidla vytvořená dohodou EPA by mohla mít mnohem větší globální dopad než odstranění celního sazebníku,

H. vzhledem k tomu, že podle čl. 37 odst. 6 Dohody z Cotonou mají země AKT právo hledat alternativy k EPA,

I. vzhledem k tomu, že prozatímní dohody o hospodářském partnerství jsou odrazovým můstkem pro uzavření konečných dohod,

J. vzhledem k tomu, že Evropská unie nabízí zemím AKT bezcelní přístup na své trhy bez jakýchkoli kvót s tím, že stanovila přechodné období pro rýži (do roku 2010) a cukr (2015),

K. vzhledem k tomu, že kapacity jednotlivých zemí AKT jakož i zemí AKT a Evropské unie se značně liší,

L. vzhledem k tomu, že hospodářská soutěž mezi ekonomikami EU a AKT je omezená, protože valná většina vývozu EU je tvořena zbožím, jež země AKT nevyrábějí, ale potřebují jej buď pro přímou spotřebu, nebo jako vstupy pro státní průmysl,

M. vzhledem k tomu, že současná finanční a hospodářská krize znamená, že obchodní politika bude mít pro rozvojový svět větší význam než kdykoli předtím, má-li plně využít příležitostí, které nabízí mezinárodní obchod,

N. vzhledem k tomu, že v textech dohod EPA je obsaženo uzavření doložky nejvyšších výhod, jež pro dovážené zboží stanoví běžnou, nediskriminační sazbu s cílem zajistit, aby se všemi vývozci bylo zacházeno stejně jako s nejvíce zvýhodněným vývozcem,

O. vzhledem k tomu, že EU se zeměmi AKT vyjednala nová, lepší pravidla pro označování původu, která by mohla zemím AKT přinést značné výhody, budou-li řádně uplatňována a budou-li náležitě zohledňovat nižší kapacity těchto zemí,

P. vzhledem k tomu, že pomoc v oblasti obchodu má zlepšit schopnost rozvojových zemí využívat nových obchodních příležitostí,

Q. vzhledem k tomu, že konečná dohoda EPA nevyhnutelně ovlivní rozsah a obsah budoucích dohod mezi zeměmi AKT a dalšími obchodními partnery a pozici regionu při vyjednáváních,

R. vzhledem k tomu, že obchodní bilance mezi Evropskou unií a Hospodářským společenstvím států západní Afriky (ECOWAS) je vyrovnaná, pokud jde o obchod mezi oběma regiony,

S. vzhledem k tomu, že Ghana je členem společenství ECOWAS, které sdružuje 15 států; že jednotlivé státy v tomto regionu se rozlohou vzájemně výrazně liší a dosahují velmi různé úrovně HDP,

T. vzhledem k tomu, že z 15 členských států společenství ECOWAS je 12 považováno za nejméně rozvinuté země,

U. vzhledem k tomu, že Ghana, Pobřeží slonoviny a Nigérie nepatří mezi nejméně rozvinuté země; že z rozdílů ve vládních zdrojích a kapacitě v rámci regionálního uskupení ECOWAS mohou proto pramenit možné problémy, neboť většina členů tohoto společenství mezi nejméně rozvinuté země patří,

1. opakuje svůj názor, že pokud jsou dohody o hospodářském partnerství správně navrženy, představují příležitost k oživení obchodních vztahů mezi AKT a EU, podpoře hospodářské diverzifikace AKT a regionální integrace a ke snížení chudoby v zemích AKT;

2. bere na vědomí výhody, které vývozcům přineslo podepsání prozatímní dohody o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií na jedné straně a zeměmi AKT na straně druhé, neboť po vypršení platnosti obchodního režimu z Cotonou dne 1. ledna 2008 se zachovaly a významně rozšířily možnosti pro vývoz z Ghany do EU, a to jak prostřednictvím plného zpřístupnění trhu, tak pomocí lepších pravidel pro označování původu;

3. vítá skutečnost, že Evropské společenství nabízí zemím AKT přístup na trh Unie osvobozený od cel a kvót u většiny produktů s cílem podpořit liberalizaci obchodu mezi AKT a Unií;

4. zdůrazňuje, že dohody EPA s Ghanou nesmí za žádných okolností ohrozit soudržnost ani regionální integraci uskupení ECOWAS ;

5. upozorňuje na to, že podepsání prozatímní dohody EPA je nezbytným krokem k zajištění udržitelného růstu v tomto regionu jako celku, a zdůrazňuje význam pokračujících jednání, která budou směřovat k uzavření řádné dohody podporující zvyšování obchodu a investic a regionální integraci;

6. připomíná, že ačkoli je prozatímní dohoda slučitelná s pravidly stanovenými WTO a lze ji považovat za první krok, nemusí automaticky směřovat ke konečné dohodě EPA;

7. vyzývá Komisi, aby v případě, že Ghana nebude chtít podepsat dohodu EPA, použila čl. 37 odst. 6 Dohody z Cotonou, který stanoví, že je třeba zvážit všechny možnosti s cílem vytvořit pro tyto země nový rámec pro obchod, který bude odpovídat současnému rámci a bude i v souladu s pravidly WTO;

8. bere na vědomí, že prozatímní dohoda EPA stanovila přechodná období pro malé a střední podniky, aby se mohly přizpůsobit změnám zavedeným touto dohodou, a důrazně vyzývá orgány dotčených států, aby při jednáních o řádné dohodě EPA nadále zájmy malých a středních podniků podporovaly;

9. naléhavě vybízí země AKT, aby dále prohlubovaly proces liberalizace a podporovaly příslušné reformy i nad rámec obchodu se zbožím a aby dále posilovaly liberalizaci obchodu se službami;

10. vyzývá Unii, aby v návaznosti na podpis prozatímní dohody EPA poskytla úřadům zemí AKT a soukromému sektoru větší a vhodnou pomoc s cílem usnadnit jejich přechod na tržní hospodářství;

11. zdůrazňuje význam odpovídajícího a transparentního monitorovacího mechanismu spolu s účinným dohledem ze strany odpovědných výborů Parlamentu s cílem zajistit celkovou soudržnost obchodních a rozvojových politik;

12. vyzývá Komisi a členské státy, aby jasně určily, jak budou v regionu AKT konkrétně rozděleny finanční prostředky v souladu s přislíbenými výdajovými prioritami v rámci navýšeného rozpočtu na podporu a rozvoj obchodu;

13. připomíná, že v říjnu roku 2007 EU přijala strategii pro pomoc v oblasti obchodu, v níž se zavázala, že do roku 2010 navýší společnou pomoc EU v oblasti obchodu na 2 miliardy EUR ročně (tj. 1 miliarda EUR z prostředků Společenství a 1 miliarda EUR z členských států); trvá na tom, aby západoafrický region dostal odpovídající a spravedlivý podíl;

14. vyzývá ke včasnému vymezení a zajištění rozdělení prostředků pro pomoc v oblasti obchodu; zdůrazňuje, že by tyto prostředky měly představovat dodatečné zdroje, a nikoli opětovně použité finanční prostředky Evropského rozvojového fondu (ERF), že by měly splňovat priority Ghany a že by jejich vyplacení mělo být vhodně načasované, předvídatelné a v souladu s prováděcím harmonogramem národních a regionálních strategických plánů rozvoje; odmítá jakýkoli druh podmíněnosti spojené s dohodami o hospodářském partnerství v oblasti poskytování evropské pomoci a vyzývá Komisi, aby zaručila oddělení přístupu k finančním prostředkům 10. Evropského rozvojového fondu od výsledků a rychlosti vyjednávání;

15. naléhavě vyzývá příslušné země, aby poskytovaly jednoznačné a transparentní údaje o hospodářské a politické situaci a rozvoji v těchto zemích s cílem zlepšit spolupráci s Evropskou unií;

16. upozorňuje na význam transparentního řízení přírodních zdrojů, neboť ty jsou pro rozvoj klíčové; důrazně žádá účastníky jednání o konečné dohodě EPA, aby tento mechanismus plně začlenili do jednání a aby navrhli nezbytné osvědčené postupy s cílem zajistit, aby Ghana mohla z těchto zdrojů získat co nejvyšší výnosy; ***s*** ohledem na své usnesení ze dne 13. března 2007 o sociální odpovědnosti podniků: nové partnerství[1] a žádá Komisi, aby

[1] Úř. věst. C 308E, 13.12.2007, s. 45.

zajistila dodržování základních norem Mezinárodní organizace práce, paktů v sociální oblasti a oblasti životního prostředí a mezinárodních dohod ze strany nadnárodních podniků se sídlem v EU, jež mají výrobní zařízení v zemích AKT, s cílem vytvořit celosvětovou rovnováhu mezi hospodářským růstem a vyššími normami v sociální oblasti a oblasti životního prostředí;

17. zdůrazňuje význam vnitroregionálního obchodu a nutnost zvýšení regionálních obchodních propojení, má-li být v regionu zajištěn trvale udržitelný růst; upozorňuje na význam spolupráce mezi různými regionálními subjekty a jejich shodného postupu;

18. vyzývá k dalšímu snižování sazeb mezi rozvojovými zeměmi a regionálními uskupeními, které v dnešní době představují 15–20 % obchodní hodnoty, a k další podpoře obchodu mezi jižními zeměmi, hospodářského růstu a regionální integrace;

19. vítá utváření západoafrické celní unie a úsilí vynakládané na vybudování měnové unie, zejména vzhledem k výhodám, které firmy získají díky synchronizaci západoafrického regionu, jež povede k vytvoření rozsáhlejšího trhu a zvýšení obchodu a příležitostí pro úspory z rozsahu;

20. vyzývá k vytvoření vhodného a transparentního monitorovacího mechanismu – s jasnými úkoly a vlivem – určeného ke sledování dopadů dohod EPA, do něhož by se ve větší míře zapojily země AKT a v jehož rámci by probíhaly široké konzultace se zúčastněnými stranami; zdůrazňuje, že by nejpozději pět let od podepsání prozatímní dohody EPA měl být proveden komplexní přezkum jejího sociálně hospodářského dopadu, včetně nákladů a dopadu jejího zavedení, který umožní změnit ustanovení této dohody a upravit její uplatňování;

21. trvá na tom, aby byly dodrženy pařížské zásady o účinnosti pomoci, v souladu s nimiž musí být pomoc mj. založena na aktuální potřebě, a proto vyzývá země AKT, aby upřesnily, na jaké účely by měly být využity dodatečné finanční prostředky související s dohodami EPA, a to zejména pokud jde o regulační rámce, ochranná opatření, opatření na rozvoj obchodu, podporu při plnění mezinárodních sanitárních a fytosanitárních norem a norem v oblasti duševního vlastnictví a strukturu mechanismů pro monitorování dohod EPA;

22. žádá Komisi, aby učinila vše, co je v jejích silách, pro obnovení jednání o rozvojové agendě z Dohá a aby zajistila, aby dohody o liberalizaci měly i nadále pozitivní přínos pro rozvoj chudých zemí;

23. je přesvědčen, že konečné dohody o hospodářském partnerství by měly být doplňkem k dohodě o rozvojové agendě z Dohá, a nikoli alternativou pro státy AKT;

24. uznává, že je nutno začlenit kapitolu o ochraně obchodu, která obsahuje bilaterální ochranná opatření; vyzývá obě strany, aby se vystříhaly nadbytečného užívání těchto ochranných opatření;

25. poukazuje na značně rozdílnou výši veřejných výdajů na zemědělské dotace a podporu; zatímco EU na tyto účely ročně vynaloží 55 miliard EUR a USA 55 miliard USD, Ghana

od osmdesátých let svým zemědělcům / výrobcům zemědělských produktů žádné dotace neposkytuje;

26. je přesvědčen, že ačkoli ghanské zemědělské produkty mají preferenční přístup na evropské trhy, dohody EPA nemohou napomoci rozvoji ghanské zemědělské produkce, pokud se nezlepší výrobní kapacity a nedojde k jejich modernizaci v rámci technických a finančních investic;

27. konstatuje, že tato skutečnost znevýhodňuje zemědělce v zemích AKT, neboť snižuje jejich konkurenceschopnost v jejich vlastních zemích i v zahraničí, protože jejich produkty jsou v reálném vyjádření nákladnější než subvencované produkty z Evropské unie a Spojených států amerických;

28. podporuje proto výjimky z celních sazeb sjednané pro zemědělské produkty a některé zpracované zemědělské produkty za předpokladu, že jsou zavedené především v zájmu ochrany mladých průmyslových odvětví nebo citlivých produktů v dotčených zemích;

29. bere na vědomí, že Ghana získala výjimky z celních sazeb pro drůbeží a jiné maso, rajčata, cibuli, cukr, tabák a pivo;

30. zdůrazňuje, že konečná dohoda EPA by měla podporovat vývoz zpracovaných výrobků se zjednodušenými a zlepšenými pravidly pro označování původu, zejména v klíčových odvětvích, jako je např. zemědělství;

31. bere na vědomí začlenění kapitoly o rozvojové spolupráci do konečné dohody EPA, která bude zahrnovat spolupráci v oblasti obchodu se zbožím, konkurenceschopnost dodavatelů, infrastrukturu příznivou pro podnikání, obchod se službami, otázky spojené s obchodem, budování institucionálních kapacit a daňové úpravy; vyzývá obě strany k dodržování přijatého závazku, že jednání o hospodářské soutěži a vládních zakázkách ukončí až poté, co bude vybudována náležitá kapacita;

32. souhlasí s tím, aby prozatímní dohoda EPA zahrnovala kapitolu o rozvojové spolupráci (kapitola 2), která bude zahrnovat rozvojovou spolupráci, daňové úpravy, konkurenceschopnost dodavatelů, infrastrukturu příznivou pro podnikání, kterou je třeba realizovat v plném rozsahu; zdůrazňuje, že je naléhavě zapotřebí uzavřít v rámci konečných regionálních dohod kapitoly o službách, investicích a otázkách spojených s obchodem; vyzývá obě strany k dodržování přijatého závazku, že jednání o hospodářské soutěži a vládních zakázkách ukončí až poté, co bude vybudována náležitá kapacita;

33. zdůrazňuje, že všechny konečné dohody EPA musí zahrnovat také ustanovení o řádné správě věcí veřejných, transparentní činnosti politických orgánů a lidských právech;

34. zdůrazňuje, že dohody EPA by měly přispívat k dosažení rozvojových cílů tisíciletí;

35. vyzývá jednající strany, aby do dohody začlenily závazná pravidla pro investice, hospodářskou soutěž a zadávání veřejných zakázek, díky nimž by Ghana mohla přilákat obchod a investice; zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že tato pravidla budou obecně uplatňována, budou přínosná jak pro spotřebitele, tak pro místní orgány veřejné správy;

36. je si vědom významného přínosu nestátních subjektů a dalších zúčastněných stran v regionu ECOWAS a bere na vědomí analýzu dopadů dohod EPA, jež umožní vybudovat skutečné partnerství nezbytné pro sledování těchto dohod;

37. žádá rychlý průběh ratifikačního procesu prozatímní dohody EPA, aby partnerské země mohly bez zbytečných prodlev začít využívat jejích výhod;

38. doporučuje, aby při probíhajících jednáních o konečné dohodě EPA bylo postupováno flexibilně, odpovídajícím způsobem a pragmaticky; žádá v této souvislosti Komisi, aby zejména zohlednila žádost Ghany, která je znepokojena rozvojovými hledisky dohody; v tomto ohledu vítá závěry Rady ze dne 16. a 17. června 2008;

39. vyzývá obě strany, aby podle plánu ukončily jednání v průběhu roku 2009; dále je vyzývá, aby přijaly všechna opatření potřebná pro to, aby mohly konečnou dohodu EPA mezi zeměmi AKT a Evropskou unií uzavřít, jak bylo zamýšleno, do konce roku 2009;

40. zdůrazňuje, že konečná dohoda EPA by měla obsahovat doložku o přezkumu a posouzení celkového dopadu, které by měly být provedeny do tří až pěti let po podpisu dohody; žádá, aby do přezkumu dohody byl zahrnut jak Evropský parlament, tak ghanský parlament;

41. zdůrazňuje zejména zásadní úlohu parlamentů zemí AKT a nestátních subjektů při sledování a řízení dohod EPA a žádá Komisi, aby zajistila jejich účast v dalším postupu jednání; domnívá se, že to vyžaduje jasný program mezi Unií a zeměmi AKT založený na participativním přístupu;

42. domnívá se, že je důležité, aby při provádění dohod EPA byl vytvořen odpovídající monitorovací systém, který by byl koordinovaný příslušným parlamentním výborem složených z členů Výboru pro mezinárodní obchod a Výboru pro rozvoj, který by zajišťoval potřebnou rovnováhu mezi zachováním vedoucí úlohy výboru INTA a celkovou soudržností obchodních a rozvojových politik; tento parlamentní výbor bude fungovat pružně a bude aktivně koordinovat svou činnost se Smíšeným parlamentním shromážděním AKT-EU; domnívá se, že tato kontrola by měla být zahájena po přijetí každé prozatímní dohody EPA;

43. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a zemí AKT, Radě ministrů AKT-EU a Smíšenému parlamentnímu shromáždění AKT-EU.